

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาเปรียบเทียบผลของการปฏิสัมพันธ์แบบบุคคลคู่ร่วมกับแสดงสีหน้าและท่าทาง และการปฏิสัมพันธ์แบบสัมผัสสร้างกายทารก ต่อการแสดงพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดของทารก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กทารกที่ได้รับการดูแลเรื่องสุขภาพและภูมิคุ้มกัน จากศูนย์บริการสาธารณสุข 8 สาขาบางนา มีอายุระหว่าง 5-7 เดือน จำนวน 30 คน เป็นเพศชาย 15 คนและเพศหญิง 15 คน เด็กทารกทุกคนได้รับการประเมินจากแพทย์ประจำศูนย์ฯ ว่าเป็นเด็กที่มีสุขภาพและพัฒนาการสมวัย

การสุ่มตัวอย่างทำโดยเลือกทารกที่มีอายุระหว่าง 5-7 เดือน มีสุขภาพแข็งแรง และมีพัฒนาการสมวัยมาจำนวน 52 คน แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย เพื่อให้ได้ทารกเพศชาย 15 คน และเพศหญิง 15 คน

2. แบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แล้วทำการทดสอบภายหลังการทดลองทันที

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.1 เครื่องแต่งกายสำหรับผู้ช่วยวิจัย (ผู้ทำการปฏิสัมพันธ์กับทารก) ประกอบด้วย เสื้อ กระโปรง ซึ่งมีสีเดียวกันจำนวน 3 ชุด

3.2 นาฬิกาจับเวลา 2 เรือน

3.3 ตลับเทปวัดระยะทาง

- 3.4 กระดาษขาวสำหรับติดพื้น
- 3.5 เครื่องบันทึกภาพ
- 3.6 เทปบันทึกภาพ
- 3.7 รถมีล้อเลื่อนสำหรับทารกหัดเดิน
- 3.8 ใบบันทึกพฤติกรรม

4. ผู้ช่วยวิจัย(ผู้ทำการปฏิสัมพันธ์กับทารก) เป็นหญิง จำนวน 3 คน มีน้ำหนักตัวอยู่ระหว่าง 45-50 กิโลกรัม และมีส่วนสูงอยู่ระหว่าง 155-160 เซนติเมตร ทั้งนี้เพื่อให้รูปร่างของผู้ปฏิสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน มีการศึกษาชั้นต่ำอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งทั้ง 3 คนได้รับความเห็นชอบจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงเด็กจำนวน 5 คนว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะเหมาะสมในการเลี้ยงเด็ก แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ช่วยวิจัยได้ขาดหายไป 1 คน ผู้วิจัยจึงต้องทำหน้าที่แทน

5. ผู้บันทึกพฤติกรรม เป็นนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 สุ่มเลือกผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้ารับการฝึกการปฏิสัมพันธ์แบบต่าง ๆ กับทารกดังนี้

ผู้วิจัย	ปฏิสัมพันธ์แบบพูดคุยร่วมกับแสดงสีหน้าและท่าทาง
ผู้ช่วยวิจัยคนที่ 1	ปฏิสัมพันธ์แบบสัมผัสร่างกายทารก
ผู้ช่วยวิจัยคนที่ 2	ไม่ตอบสนองใด ๆ ต่อทารก

6.2 นัดเวลาและสถานที่ในการทดลองกับมารดาของทารก

6.3 ประเมินพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดของทารกกับบุคคลทั้ง 3 ก่อนการทดลอง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน

6.4 ดำเนินการทดลอง โดยให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยแต่ละคนปฏิสัมพันธ์กับ

ทารกตามที่ได้ฝึกมา โดยปฏิสัมพันธ์กับทารกครั้งละ 1 คน คนละ 8 นาที ลำดับของการ ปฏิสัมพันธ์ใช้วิธีจตุรัสลาติน (Counterbalancing Technique) (ดังตารางในภาคผนวก ค) ทารกทุกคนจะได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทั้ง 2 คน คนละ 8 นาทีใน 1 วัน และการ ปฏิสัมพันธ์จะสิ้นสุดลงเมื่อปฏิสัมพันธ์ครบ 8 นาที หรือเมื่อทารกกระวนกระวายมากกว่า 20 วินาทีหรือร้องไห้ และในกรณีที่ทารกปฏิสัมพันธ์ไม่ครบ 8 นาทีให้ทดเวลาที่เหลือไปเพิ่มในการ ปฏิสัมพันธ์ครั้งต่อไป และจะดำเนินการทดลองสัปดาห์ละ 5 วันคือวันจันทร์ถึงศุกร์ เป็นเวลา 4 สัปดาห์

6.5 ประเมินพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดของทารกกับผู้ปฏิสัมพันธ์ทั้ง 3 คนภายหลัง การทดลองทันที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของเวลา ในการแสดงพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดของทารกต่อผู้ช่วยวิจัยทุกคน ภายหลังการทดลอง
2. วิเคราะห์ความแตกต่างของเวลาในการแสดงพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดที่ทารก แสดงกับผู้ช่วยวิจัยแต่ละคนภายหลังทำการทดลอง ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA)
3. เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในข้อ 2. ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี Newman-Keul Test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทารกแสดงพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดกับบุคคลที่ปฏิสัมพันธ์แบบพูดคุยร่วมกับแสดงสี หน้าและท่าทาง บุคคลที่ปฏิสัมพันธ์แบบสัมผัสร่างกายทารก และบุคคลที่ไม่ตอบสนองใด ๆ ต่อ ทารกภายหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่

1.1 ทารกแสดงพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดกับบุคคลที่ปฏิสัมพันธ์แบบพูดคุยร่วมกับ แสดงสีหน้าและท่าทางภายหลังการทดลองมากกว่าบุคคลที่ปฏิสัมพันธ์แบบสัมผัสร่างกายอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 ทารกแสดงพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดกับบุคคลที่ปฏิสัมพันธ์แบบพูดคุยร่วมกับแสดงสีหน้าและท่าทางภายหลังการทดลองมากกว่าบุคคลที่ไม่ตอบสนองใด ๆ ต่อทารกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3 ทารกแสดงพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดกับบุคคลที่ปฏิสัมพันธ์แบบสัมผัสร่างกาย ทารกภายหลังการทดลองมากกว่าบุคคลที่ไม่ตอบสนองใด ๆ ต่อทารกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาผลการปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างการพูดคุยร่วมกับแสดงสีหน้าและท่าทาง และการสัมผัสร่างกาย
2. ควรศึกษาลักษณะการปฏิสัมพันธ์อื่น ๆ เช่น ผลการปฏิสัมพันธ์ร่วมกับของเล่นต่อการแสดงพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดของทารก

การนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยพบว่าการปฏิสัมพันธ์แบบพูดคุยร่วมกับแสดงสีหน้าและท่าทางกับทารกมีบทบาทสำคัญที่สุดในการสร้างความผูกพันใกล้ชิดของทารก รองลงมาคือการปฏิสัมพันธ์แบบสัมผัสร่างกาย สำหรับทารกที่ไม่มีความผิดปกติใด ๆ การปฏิสัมพันธ์กับทารกด้วยการพูดคุยร่วมกับแสดงสีหน้าท่าทางนั้นมีความสำคัญมาก ส่วนการปฏิสัมพันธ์แบบสัมผัสร่างกายจะมีความจำเป็นมากในการสร้างความผูกพันใกล้ชิดให้เกิดขึ้นกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นและการได้ยิน ดังนั้นบิดามารดาและผู้ที่มีหน้าที่ในการเลี้ยงดูเด็ก จึงควรนำเอาลักษณะการปฏิสัมพันธ์เหล่านี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กทารกสามารถสร้างความผูกพันใกล้ชิดให้เกิดขึ้นได้ อันจะเป็นผลดีต่อพัฒนาการทางสังคมของเด็กต่อไปในอนาคต

นอกจากนี้ยังสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาความผูกพันใกล้ชิดของทารกที่มีความผิดปกติของประสาทสัมผัส กล่าวคือทารกที่มีความผิดปกติของระบบประสาทส่วนใด ก็สามารถพัฒนาความผูกพันใกล้ชิดได้ด้วยการกระตุ้นประสาทสัมผัสที่เหลืออยู่ เช่นมีความผิดปกติด้านการมองเห็น ก็สามารถพัฒนาความผูกพันใกล้ชิดได้โดยใช้การกระตุ้นการได้ยินและการสัมผัส เป็นต้น